

Gedachtewisseling met minister Crevits over de gevolgen van de oorlog in Oekraïne voor de landbouwsector en de voedselzekerheid

Vragen van de Open Vld-fractie

- De Europese Commissie kondigde bij het uitbreken van de oorlog in Oekraïne aan van het **monitoren van landbouwproducten en landbouwgrondstoffen** een prioriteit te maken.
 - a) Hoe zijn die cijfers geëvolueerd ondertussen?
 - b) Welke acties neemt Vlaanderen zelf om de impact van de Oekraïne-crisis op de bevoorrading te monitoren?
 - c) Is er nog sprake van hamstergedrag bij zowel consumenten als marktspelers?
 - d) In welke mate zijn er bevoorradingsproblemen van voedingsproducten en grondstoffen voor de landbouw?
 - e) In welke mate heeft de Oekraïne-crisis zich inmiddels vertaald in minder export van onze land- en tuinbouwproducten en voeding in de richting van
 - Oekraïne, Rusland en eventuele directe buurlanden zoals Wit-Rusland?
 - Andere landen?
 - f) Nagenoeg de hele wereld is op zoek naar alternatieve markten. Aangezien Vlaanderen een grote exportregio is, zullen de ogen van heel wat landen wellicht ook op onze regio gericht zijn.
 - Is die invloed al merkbaar?
 - En zo ja, welke producten wordt het meest bevraagd vanuit het buitenland?
- Niet alleen voor de producenten, maar **ook voor de consumenten is de zoektocht naar alternatieven belangrijk**.
 - a) Welke rol heeft de VLAM hierin al gespeeld?
 - b) In welke mate heeft de VLAM zijn promotiestrategie geheroriënteerd naar alternatieven voor de consument ter vervanging van duurdere producten?
- Vanuit de Europese crisisreserve voor landbouw **kreeg België 6,2 miljoen euro**, waarvan een kleine 3 miljoen euro voor Vlaanderen. Met de 200% opleg vanuit Vlaanderen gaat het om een 8-tal miljoen euro. Over de concrete besteding kondigde de minister overleg met de sector aan.
 - a) Wat is de stand van zaken van het overleg?
 - b) Werd er al een akkoord gevonden over de besteding van die centen?
 - c) Zo ja, waarvoor zullen ze worden aangewend?
Zo neen, zijn er hierover knelpunten? Welke?
 - d) Hoe wordt er bij de verdeling van de steun over gewaakt dat alle boeren gelijk behandeld worden? (Concreet: zal er bvb. geen onderscheid gemaakt worden tussen leden en niet-leden van een producentenorganisatie?)
- Door de Russische zeeblokkade **kan Oekraïne moeilijk landbouwproducten zoals tarwe en maïs exporteren**.
 - a) Hoe kan Vlaanderen Oekraïne helpen om deze zeeblokkade te omzeilen?
 - b) Kan onze transportsector (havens, enz.) hier een rol in spelen?

- Minister Clarinval heeft een **federale taskforce Landbouw** opgericht om de impact van de Oekraïense crisis op de ganse keten van landbouw en voeding op te volgen. Vlaanderen zou daarin vertegenwoordigd worden.
 - a) Wanneer heeft die taskforce vergaderd?
 - b) Wat is daar besproken?
 - c) Welke inbreng heeft de minister hierin gedaan?
 - d) Naast die nieuwe task force bestaat er ook nog een task force binnen de FOD Economie die werd opgericht naar aanleiding van de Covid-crisis, maar die inhoudelijk geheroriënteerd zou worden. Heeft de minister zicht hoe deze twee taskforces zich ten aanzien van elkaar verhouden en heeft Vlaanderen ook in de task force van de FOD Economie een stem?
- De stand van zaken van het GLB. Sowieso **heeft de Oekraïense crisis het probleem van zelfvoorzienende voedselproductie en het uitrollen van een aangepaste voedselstrategie weer op scherp gezet.**
 - a) Heeft de Oekraïense crisis een aanleiding gevormd tot het bijsturen van het Vlaamse strategisch meerjarenprogramma in uitvoering van het GLB?
 - b) Werd al een evaluatie en bijsturing gemaakt van onze voedselstrategie en werd hierbij specifieke aandacht gegeven aan voedsel en grondstoffen die strategisch belangrijk zijn maar waarvoor we te veel afhankelijk zijn van het buitenland?
 - c) Vanuit Europa wordt ook gevraagd een langetermijnkader te ontwikkelen om de circulariteit op landbouwbedrijven te vergroten en afhankelijkheid van derde landen te verminderen. Hoe wil de minister dit aanpakken?
- Meer en meer horen we geluiden om de **rol van de boer als voedselproducent te herwaarder**en.
 - a) Zal dit ook gevolgen hebben op de aanpak van de strategie naar jonge boeren en hoe zal dit zich vertalen in het nieuwe strategische meerjarenprogramma in uitvoering van het GLB?
 - b) Hoe ziet de minister deze uitdaging in functie van de verschillende akkoorden die moeten leiden tot verduurzaming van het milieu en het klimaat (zoals het stikstofakkoord)? Dringt een evaluatie en eventuele bijsturing zich op?
 - c) -Welk standpunt neemt de minister in over zonevreemde functiewijzigingen van landbouwgrond?
 - d) En wat met de versoepeling van de nitraatrichtlijn en RENURE?
- Europa voorzag de mogelijkheid **om braakliggende landbouwgronden aan te wenden** om snel extra voedsel te produceren. Voor Vlaanderen gaat dit om een zeer bescheiden areaal. Wordt er desalniettemin toch gebruik gemaakt die mogelijkheid?
- Daarnaast heeft de Oekraïne-crisis ook het debat op scherp gezet rond het gebruik van een **deel van het landbouwareaal voor niet-voedingsdoeleinden**, meer bepaald voor de productie van biobrandstoffen. Zijn er hieromtrent ondertussen nieuwe ontwikkelingen en richtlijnen?
- De Duitse Landbouwminister Cem Özdemir heeft aan de Europese Commissie gevraagd om de **nieuwe regelgeving inzake vruchtwisseling (crop rotation) uit te stellen** tot

volgend jaar zodat er dit jaar meer tarwe geplant kan worden. Wat is het standpunt van de minister inzake dit voorstel?

- We vernamen dat **de biosector (vooral vleesproducenten) voor bevoorradingsproblemen dreigt te staan** omdat een deel van de grondstoffen uit Rusland en Oekraïne komen die niet-ggo zijn. Alternatieve markten kunnen meestal die niet-ggo-producten niet of minder bieden. Wat is de actuele stand van zaken? Is de biosector er alsnog in geslaagd om elders de nodige grondstoffen te vinden?
- **Wat is de actuele situatie in de glastuinbouwsector?** Die had opgeroepen om de VLAIO-overbruggingsregeling en de VLIF-waARBorgregeling ook voor glastuinbouwers beschikbaar te maken. Ze wilden ook dat de steunbedragen voor energiebesparende maatregelen verhoogd zouden worden. Welke acties werden naar de sector toe ondernomen? omtrent ondernemen?
- Welke impact heeft de Oekraïne crisis inmiddels gehad op de het **aanbod aan seizoenarbeiders**? Krijgen we onze vacatures ingevuld? Wordt er ook gemonitord in welke mate de vluchtelingen hiervoor in aanmerking komen?
- Tot op heden lag de focus vooral op land- en tuinbouwproducten en voeding, maar **ook de visserij wordt getroffen door de Oekraïne crisis**. Zeker op het vlak van de energiekost, wat één van de belangrijkste kostenposten voor de sector is. Deze klap komt bovenop de gevolgen van de Brexit.
 - a) Wat is de actuele stand van zaken in onze visserijsector?
 - b) Wordt er vanuit Europa een crisisreserve ter ondersteuning van de visserij voorzien?
- **Heeft de minister al zicht op de stand van zaken in het ketenoverleg?** Of heeft ze zelf al initiatieven genomen om dat te faciliteren? Meer bepaald wat de verhouding tussen voedselproducenten en de voedingsindustrie betreft omtrent de prijsvorming van de aankoop prijs van producten.
- In Oekraïne en in Frankrijk zien we dat **landbouwers meer zonnebloemen zaaien en minder maïs**. Ondertussen kunnen we ook een daling in de maïsproductie verwachten vanuit de VS en Brazilië als gevolg van extreme weeromstandigheden. Vlaanderen is voor een groot deel afhankelijk van maïs uit Oekraïne. Wat betekenen deze problemen op de maïsmarkt en de verschuiving van maïs naar zonnebloemareaal voor de Vlaamse landbouwsector?
- Volgens een studie uit 2020 **importeert België 64% soja uit Zuid-Amerika**. De soja teelt in Zuid-Amerika is heel **afhankelijk van kunstmest**.
 - a) Hebben Brazilië en Argentinië voldoende toegang tot kunstmest?
 - b) Zo niet, kunnen we ons verwachten aan een daling van soja productie in het komende jaar. Hoe zal Vlaanderen hier op reageren?
 - c) Hoe evolueert het prijsniveau van kunstmest in Vlaanderen?